

پرشنبه — ۲۴ تموز ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۱۸

اداره خانه :
باب عالی جاده سنده
«وقت» مطبعه سنه
متصل گوشه باشند
نومرو ۱
صاحب و مدیری
محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شرائطی :
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخه لر
ایچون ۳۰۰ و ۵۰۰
غروشدور.

مجموعه من هیئت نتیجه
طبعی تسیب ایدله یین
آثار اعاده ایدلر.

اوره بسه کونمه بر پرشنبه کونلری هیقار، علمی، ادبی، اقتصادی، فنی رسمی مجموعه در

۲۳ تموز بایرامی

مجموعه من ؛ بوملی بایرام دولایسید محترم قارئلرینی صمیمینده تبریک ایدر .

موسیقیره افقوب

، ۲ ،

لجن مقاله مده روماتیک موسیقینک روماتیک ادبیات آرقه سندن چیدیغی ؛ هان ، هان هراقلا بده اولدیغی کی بو دفعه ده موسیقینک یکی دوره صنعتک منهای کالنی تشکیل ایتدیکی آ کلامش و دورک نیم قهرمانلردن اولان (بهوفن) ایله (مندلسون) ک ادبیاتک نه صورته تحت تأثیرنده قالد . قلیغی یازمشم . بوکون رومانیزی موسیقینک بیه وروحه کیره ایکی تام روماتیک قهرماندن بحث ایدم حکم ، تا که طرز تشکله قنده دهاصلا غلام رفکر ایدینه یلسون : بونلردن بری مستقل رومانیزمک ایله قهرمانی و یانیسی اولان و بهر [۱۷۸۶ - ۱۸۲۶] ؛ دیگرده احیا ایدنلرک برنجیسی یعنی شومان [۱۸۱۰ - ۱۸۵۶] در .

عصرک یکلیک احتیاجلری ایله بویون (و بهر) موقتلی مساعیسنک پروگرامی ادبیاتدن آلدی . هم زمانی ادیبلر کندیسنه لایق اولان اهمیتی ویرمیدی حاله او اونلری تقدیر و قدرتلردن استفاده به دقت ایدیوردی ؛ یادقاری یکلیکلری آدییم آدییم تعقیب ایتدی . مثلاً آلمان روماتیک شعرینک مبدعی « تیق » ایله دره سندنه مرای تیار و سندنه برلکده چالیشدقاری حاله شخصی مناسبتلری بیه قطعاً صمیمی اوله . مامشدی ؛ چونکه ارقداشکن سویه سی آ کلامه ق قدر ایدن یالکیز (و بهر) ایدی . اساساً شاعر ، موسیقیشناسی تقدیر ده دوغریسی صنعتی بحق آ کلامق خصوصنده دائماً عجز کوستر مشدر : غوتهلر ، و یقتور هؤغولر ، هب حکملرنده آلدانمش بویوک شخصیتلردن معدوددر ! . خلاصه ، و بهر ، تیقلرک ، شله غلرلرک ، آرتملرک ، نوالیسرلرک ، بوتون بو « وینه مان » آلماناسنک آنتیقه پرست ذهبنته عاحی اولان ادیبلرک بویوک اثرلری تحت تأثیرنده قالدی . اوپه رالینک پیسلی شاعر (آریم) ک بعض حکایه لری ایله ، (توالیس) ک اثری کی هب او دوره ده یتشمش ایی محصولات ادبیه ایدی . و بهر ده او شاعرلرک قسم اعظمی کی اصیلر صنفدن ایدی : اصیل آدم قان و مفکوره سنه مالکدی . وطن ، آو ، دره . بکلک ، الهاملرنک اساس منبعلری تشکیل ایدیوردی . دوغوشی اعتباریه برطشملی اصیل و برصاحب تیمار طیبته مالک اولدیغی حاله عین زمانه اونک قدر پوپولر اولمش برسته کار

کورلمه مشدر . او عصرده علوم ادبیه اوزرینه هر طرفدن اسن یکلیک روزگارینک عالم موسیقی بده عین شتله انتقال ایتدیکی آ کلامق ایچون مثلاً شرقلیق قوقوسنک بیه هرایی صنعت برون نفوذ ایش اولدیغی ییلیم کفایت ایدر : فی الحقیقه ، شاه غله ، رؤ کورت ، پلاتن ، بالذات اختیار غوته - « دیوان » ی ایچون - شرقل فکر لری ، شکل لری ، کنده خاص احتشامی آرامشاردی ؛ بوکروانه درحال « و بهر » ده قارلشقم ایسته دی . دوه سنه پنه رک یوله روان اولدی .. بحار استه پلری ، اسلاو ملکلر لری قطع ایتدی ، دیکله دی ، خلق شرقلری طولیادی ، وزنلر جمع ایتدی ؛ یوله حکومت ساویه اوغرادی : چین ادخال سندن برموتیف اوزرینه ایشلنمش اولان « توراندوت » اوهره . تۆرندن بو آ کلاشیلور . « پره چیوزا » سی چکنه هوالری ، « فرایشۆتز » ایسه بوهمیا کولبرینک ماضیدن موروث ملودیلری ایله دولیدر ؛ (اوهره ون) اوهره سندن تک توک تورک موسیقیس موئیقلری بیه دوپولور . موجود الک بارلاق اورکستره پارچهلر . ندن بری اولان اوهره ون اوهره تۆری باشلی باشنه بربری صالی ، بریک برکیجه حکایه سی در : (آدازیو) سنده صانکه مهتاب آلتنده شیراز بجهلرنک بوتون کلر لری قوقلارسکنز . آرقه . سندن قهملر پارلدار ، غیل منارلر ، خرما اورمانلری بلیر ، ایچنده غیر مرئی کولکلر قایار ، غیب اولور و تکرار کچر : پیملی قادیلر ، خرسنجان و سارازنه شوالیهلر ... بوتون بونلر حافظ شیرازینک غوتهیه وردیکی الهاملرک اش دکلیدر . . . و بهر بوتون خلفلری اوزرنده مؤثر اولدی : فرایشۆتز اوهره سی (مارشدر) ک و دهاکیم بیلیر کیملرک موسیقیسنه نمونه اولدی ! « اوریانت » اوهره سندن (واغنه) ک دهاسی اورنک آلدی . « والسه دعوت » اسملی والی (شوپن) ی و (اشتراوس) ک حساس صنعتی یاراتدی ؛ اوندن اول والس نه حاله ایدی ؛ خلاصه (و بهر) بحق روماتیک مکتبک تمی اولدی ...

« شومان » ک کلتجه ؛ اوده کوچکلکندن بری فلسفه و ادبیاتک مجلوی ایدی ؛ انگلیز روماتیک شاعری « بایرون » ایله آلمان ادبی ژان پول (ریختلر) ترجیح ایتدیکی مؤلفلردی . ترجمه حالی یازانلر ایکنجی ادیبک مزاجی اوزرنده اهمیسنر عد اولته مباحق تأثیرلر یادیغی متفقاً سویلور . شومانک قلی و غیله سی اونک (هه سپرهؤس) و (تیتان) اسملی فلسفی و خیالی منظوم رومانلرنک مطالعه سی ایله پک چوق متحسسن

بولونیورکه، بزه، اوفرستدن بحق وسرعتله استفاده ایدم بیلیمسی تسهیل وظیفه سندن باشقه برشی دوشمز. چونکه هرملی صنعتک مختلف شعبه لری آرسنده فلسفی موازنت موجود اولماسی غیر طبیعی لکدن باشقه برشی افاده ایتر.

شمیدی عقله شویله بر سؤال کلبیلیر: مادام که آلمانیه موسیقی ره فوری، ادبی ره فوری متعاقب هان چیقدی، شو حلاله بزه ده اوله اولسی لازم کمزمیدی؟ آرهدن بر عصر کچدیکی حاله نهدن آلان موفق اوله مدق؛ واقعا حمید دور استبدادینک هر درلو حله لری اشکال ایتمدیکی ایلری سورولورسده بوکافی بر سب اوله بیلیری؟

جواب طبیعتیه دیکر تعریضی بر طاق سؤال ره منجر اولمقدردر: حاضر لاندقی؟ آرهنده شهسز مهم استمداد لر یولان کنج لری بومدت ظرفنده تریه ایتمدی؟ تحصیل موسیقیرلنه همت ایتمدی؟ بوده ایتر: عین زمانده تربیه فکریه و علمیه سی ایا همتاز، علی العموم صنعت کولتورونه مالک کنج بستم کارلر یتمشدرکدی؟

اعتراف ایدم که خیر!! ایشته تأخر مرک حقیقی سبیلری بونلردر. دور استبدادک مانعنی کئی تماماً تالی سبیلری ایکیده بر ایلری سورهن موسیقیشناسلر مز بوحرکتلری ایا همرشیدن اول کندی غییرلری ده قیاقق ایستهمکده در؛ چونکه تأخر دن کنجیلری ده مسئلدر: قلملری ایا کنج لکی تمادی بر عطا لته و یا خود ترقیه واره جغنی ادعا ایتمک لری عجل حقیماز یوللره سوق ایتمشدر.

موسیقیدکی بوکونکی عجز مرک اشی انکلیز تاریخ صنعتده بولور: مثلاً، نهدن انکله ده (شکسیر) ویا (بایرون) ه معادل قدر تده برسته فار یوقدر؟ (دها) چیقمادی نی ایچون دیوب کیه میز. چونکه آز اولقله برابر انکله ده ده داهی موسیقی خیمشدر: ایشته «بؤرسه»! آرز چیقشی، دها دوغریسی آرمی کسلیشی خنده کی نظریه لر بزی بوکون علاقه دار ایتر؛ مشابه اقطاعلر هر مالک تاریخ صنعتده وارد. فقط «نهدن انکلیز موسیقیتی یوسک رومانلک انکلیز ادبیاتک سوبه سته ایریشه مدی؟» موضوعنک تدقیق ذهنلر مز ی بردرجه قدر ایقاز ایدم یاه جک تیجه لر ویر: انکلیز شاعرلری صوک درجه ده لیهرال دوشونورکن انکلیز موسیقیشناسی کلبسانک محافظه کار تربیه سی آلتده یتمشور، الحق قلاسیق مز ایا همتاز اوله بیلوردی. فی الحقیقه «هانری بؤرسه» [۱۶۵۸ - ۱۶۹۵] شکسیرک نفوذ ادیبیسی آلتده قاله بیلردی؛ عین هنوز یکر می یاشرنده ایکن

اولمشدی. ژان بول کندلیسه مرضی بر حسابیت فرطی تلقین ایتمشدی که دائماً اونک زبونی اوله رق یشامشدر. غوتیه تعبد ایدیوردی. خسته بر کنج لکک تمبلوز خلیالری آکلانان (وهرتر) صانک شؤمانک حیاتک ترجمه سی ایدی.

غوتیک (وهرتر) ی انتشار ایتمدیکی زمان بوتون اوروپاده انتخارلر زیاده لشمشدی. چونکه هرکس (وهرتر) ی تقلید ایدیور، اونک کی سوه رک انتخار اتمک ایستهموردی. شؤمانک صبق صیق تکرار ایدن جنت آقهرندن بری اثاسنده کندلیسی انتخار مقصدیه (رهن) نه ریسه آتاسنک سبیه ده عییا عین ثابت فکری ایدی؛ نهردن قوتاردیلر و بر دو قوتور بزه ده تداییه بر اقدیلر. اوراده ده ایلکی سنه قرا کلق، حزن بر حیات یشادی. یالکنز پک نادراً بران آچیلاییلوردی. اولدی و قورتلدی. شؤمان، (بایرون)، (غوت) و دها صکرده ده (ح. هاینه) رومانیزمک شایان حیرت بر ترجمانی اولدی. «فاوست» لک میستسری اونی قورقو تمدی، و دراملاشدیلرلش سنفونی حالتده مذکور شاعرلرک عیله سنی بزه ترجمه ایتمدی. مقصد، رومانلک موسیقینک تاریخی یاقق اولدینی ایچون بوقدرله اکثفا ایدیورم...

یوقاریکی مثالدن صکره کندی کندیزدن صورمقده حق قازانیر: بوکون شته ده بومقده اولدیغمز یکی بر موسیقی به مالک اولقی احتیاجی ده ادبیات جدید مرک کنج مفکوره لرده یایدینی فلسفی تکامل و انکشافلرک طبیی بر نتیجه سندن باشقه نه اوله بیلیر؟ موسیقیشناس اولمان کنج متفکرلرکده عین احتیاجی باغردینی دوشونیلورسه بو حقیقت ده فضل توضح ایتمش اولور. ماکف پاشا ایا هاشلیان ادبی انقلاب مز (۱۷۵۵) تاسلطان سلیم زمانلردن بدا ایدن تدریجی انقلابات اجتماعیه و فکریه نتیجه سیدر. «عثمانی تمدنک ادبیاتی، منبع مدنیت انتخاز ایتمدیکی اوروپادن و بالخاصه فرانسه دن منعکس اولمشدر که بر عصره یاقق بر حیات مالک اولان بو یکی دوریه «غرب مکتبی» دیوروز. ایشته موسیقیمز لایق ایستهمدیکی تمجد حله سنک نوعی ووجه سی شوا یکی سطر ایچنده مندرجدر که تعدیلنه امکان مادی یوقدر؛ او اوله جقدر. کنج لک، عصری موسیقیشنده بوکونلک عبدالحق حامدک فلسفه صنعتنه معادل بر فلسفه کورمکدن باشقه برشی ایستهمیور. اوقلسفه ایسه غرب صنعتک فلسفه سیدر. موسیقیمزک تمجددی بر معتاد ادبیاتمزک تمجددینی تعقیب اتمک اوزره کچ قالمشدر. والیوم یکی بر وعزامی یکی ادبیاتمزدن آلمق فرصته نائل اولمش

محرر

عمر آنا زاده حسين عوفى بکه

داغره بر بندى

دولاشاپور کچه کونوز يولسکده بر کيمه ،
زاوالى ، قلامش آرقه کدن آرقى آغلايانک !
کوزدل يواک ، بوسکونه ، صانکه چامايجه تک
يشل ياماجلرى اوستنده بر تپى کليسه ...

اينيم ، عزلى روحده باشاپور حسه
عزيرلر کى آرتيق دورولامشه قانک ؛
يازق درم سکا بن ، داغ باشنده بر چوانک
قوال صدامى حياتکده صوک تاسينه !

برايجه صاقسيده هرکون خراب اولان ، قورويان
منکشم کى جزئى صان ، ياکيز اوى .
کچى بهارکى ياد ايتده تا ايچکدن يان ...

يازينده فيرطنه اکيلمه يور ياماجلارن ؛
ايچکده ، قورقويورم ، سوغه سين نو روزکاردن
جانله شعله وروب يادينم صوک عشق علوى !

۱۳۳۸

فاروق نازف

۱۳۳۷

فاروق نازف

يکدن علوه ندرک مى هر درلو حرکتلى اوزون عصرلر ايچون
اولدرمشدى .

ايشته بزده اليوم بو حالده يز : کوزمرك اوکنده دوران
فلسفه صنعت کيش ومعظمدر ؛ حالبوکه اوجسامتى هضم ايتىنى
آرزو ايتديکمز وسايط موسيقيمز کوجوک وداردر . هيچ ايجه
ساز حامدک فلسفه سنک مقابلى احاطه ايدميلييرى ؛ راز تفکر !
واقعا ايجه ساز موسيقى اسكى ادبياتمرك هر درلو صفحاتى
ودوره لرنى متظلماً تعقيب ايدميليبددر : مثلاً ددولمرك آثار
موسيقه سنده کى دينى ، روحانى افادولر مثنوى ادبياتنک نفوذ
وتاثير لرى تدريسيدر ؛ کذا ، اسكى موسيقيمزک ، ماضى ايکى
يوز سنه نى کچمهن شرقى ادبياتى ايچنده اسن . دوها زياده ذوق
وصفاى ، خوارده مشربلکى عکس ايتدردن هوا دى ديوان
ادبياتنک صوک دورلرنک تاثيرى تدريسيدر . فقط بوکا
باقارق «ايجه ساز عين وجهه يکى ادبياتمزه درق اولميليير»
ديمه مى يز . چونکه اسكى ادبياتمرك معين دوره لرى بزر انقلابى
دکل ، محدود براساحه ايچنده بويوب کوجولن ، ايلره يوب کريله ن
تاريخى تحولاتى افاده ايددر . حالبوکه على العموم اسكى ادبياتم
ايه يکى ادبياتم آرمسندکى فرق بوييه محدود بر تحول دکل
فلسفى برانقلابدر : هرشيدن اول اسكى ادبياتمرك محدود براساحه سنک

اونک (آنته لى جيون) اسملى اثريئى اوپرا اوله رق بسته لامشدى
[اثر Shadwell طرفندن اوپهراپيسى اوله رق تنظيم ايلمشدى] ،
اوتوز درت باشنده ايکنده The fairy queen اسملى ومتنى
ينه شکسپيرک « برياز کچه مى رؤياى » دن مقتبس اولان
اوپهرا سنى يازدى . فقط شکسپيرک نفوذ فلسفى آئنده قالدى .
چونکه بوتون معاصر بسته کارلر کى اوده هرشيدن اول بردين
آدمى ايدى . دينى برموسيقى مکتبنک ممتاز برطبلمى اولمشدى .
پورسلاک يالکيز کليسا موسيقيسيدرک دورينى پک قيصه ادراک
ايچش اولسنه رغماً - مزه موسيقى [Musique pure] فقط -
نظردن جدا بوکسر بر قدرته مالکدى ؛ حتى لوندره يه کلن
هندلک دينى اسلوب موسيقى اوزونده بيله مؤثر اولمشدى .
ثانياً ، پورسلاک آئنده کى وسايط افاده وتصوير اقتدارى اعتباريله
نه حالده ايدى ؛ آلمان رومانتيک انقلابنک موسيقى مقدمى
انسترومانتال کالنده مديون اولديغى اونوتاملى يز . موسيقيد
فلسفى انقلاب تعقيق کال ايله ممکن اولور . خلاصه اوعصرک
موسيقيسنده ادبى انقلابک کاتلى هضم ايدمى جه مويه هنوز
يوقدى . آلمان هندلک ۱۷۱۸ ده لوندره يه مواصلى پورسلاک
موسيقى بوستون اونوتدبرمش واجبى صنعته تمايل موده سى

یوسف ضیا باشا

حیاتی مجهول اولان صنعتکارلردن برسیده یوسف ضیا باشا ایدی. سنه لره اهلای اولنک صنعتی اورتولو برحاله برآقشدر. دیگر آرقداشلری کی ضیا باشاده یکی رسامقده روحی اثرلرله بر موقع طومندهدر. یوسف افندی، ۱۲۵۶ تاریخده شهرامینده تولد ایلمشدر، بابایی یحیی چلی حفیدی محمد عبدالنافع افندی تربیه و تحصیلنه پک اعتنا کوسترمشدر. ۱۲۶۳ ده ابتدائی تحصیلنه باشالاراق اون اوج باشنه قدر مکتبلرده اوومشدر. عالی تحصیلی حریبه مکتبندهدر.

اوتاریخلرده رسم مراقیلری اُل چوق حریبه و طوبیجی مکتبلردن چیقپوردی. بویکی مکتبندهده رسم تدریساتی مقتدر معلملر انده ایدی.

ایلك دوره عائدبونون رساملر رسم ذوقی هپ بومکتبلرده طاتشلدر. ضیا افندی ده حریبه مکتبندن یتیشدی. مذکور مکتبی ۱۲۷۶ ده ارکان حرب یوز باشیسی اولارق بیزمشدر. استانبولده پک آز اوپوردی. دوردنجی اوردویه تعیین ایدلای. ارضوم طرفلارنده برمدت بووظیفه ایله دولاشدی، طوردی. کندیسینی برکون استانبوله ترفیعاً کتیرتدیلر.

سرایه آیریجه یاوراولدی. ماهررساملر سرایده بولونپوردی. عبدالعزیزک صنعته فوق العاده استعداد و مراقی واردی [۱]. مرحوم، اجدادینک شعر، موسیقی، یازی بیلکسنه رساملنی قاتمشدی. رساملنک واسع برصورتده انکشافنه بوزمانده شاهد اولوپورز. اوله یکه تورک کنجلردن بر چوغنی صنعت ایچین اوروپایه کونده ییور. سراینده تورک حریرلری یاشاتاجق اجنبی رساملره تاریخی تابولر ایشله تیوردی. صنعتکارلری تشویق ایله یور، یوکسه ک فیاثرله اثرلرینی صاوتون آلیوردی.

غرب رساملردن زهروم، بولانزه، شرابه، واشیقن، وان مارق، نوسسی، هوکه، هاریینی و قریم محاربه سنه دائر لوحلر نقش ایدن آدولف ئیرونک آثارندن طولمه باغچه سراینده برقولکسیون طویلامشدی.

[۱] غنائی رساملر جمعی غزتمی نومرو ۱۴ صفحه ۱۶۲-۱۶۳ محاربه تابولرلردن برقی حریبه نظارته واون اوچی ده اعدادی و حریبه مکتبلرته کوندیلدیکی ۲۹ شوال ۱۲۸۶ تاریخی تقویم وقایع یازیور. حریبه مکتبنده کونولر انکیزلرک اشغالندن صوکر اعسکری موزسنه نقل ایدلشدر.

مرحوم باباند محسبال..

ایکیمز بروجود ایکن - هیات .. -
بریمز، روح اولوب قاناتلندی ؛
بریمز، بیک ملاله قاناتلندی ؛
ینه لاکن یاشار بودیاده ..
پوره کم، حسرتکه آغلارده
سنی آکدقده ایلرم قریاد ..!

اوقادار چوق که خاطره ک بده
سنی، حتی، اونوتایز برآن ؛
متضرع، ائله برقرآن ؛
کلیم ایکلدکجه بن وجده ؛
پوتایز، که بندن اکسیلیمز ؛
پوتایز، شفا ندر ییلیمز ..!

سنی اغیتمه دم حیاتکده ،
که بودر اوغلنک تسلیسی -
کونی صاندم سوز وفاتکده ؛
سسنک ناکوکلدهدر عکسی ..!

نه فادار اضطراریم اوله یچر ،
اونی تسکین ایدردی بر نشه ؛
ای قلیقهک بر ملکدک سن ،
سنی اخطار ایدر بکا هر بر ؛
اوعک هر یاننده سن وارسک ،
بو یقیمک ، قاتنده سن وارسک ..!

شهاده باشی : حریران ، ۳۴۰

عارف درنار

توسخی ایسترکه ایجه ساز موسیقیسی اومحدود ساحه نیک بیه یالکیز برکوشه سنی، یعنی تصوفی یا خودغیر تصوفی عشقی ترنم ایدم بیلیمشدی. خلاصه، اولکی دورتحولاتی بیه بوقدر محدود بر ساحهده تعقیب ایدم بیلیمش اولان ایجه ساز بونوک فلسفی انقلابی تعقیب ایدم بیلیمکدن بوسبتون عاجزدر: ایشته عطالتیز بوغیزدن ایلری کلپور .. اساساً شرفده موسیقی شرک شکلاده کوله سی، یعنی اونک برنوع اصول انشادی ایدی. حالبوکه بونوک موسیقی آنحق استقلال تامی ایچنده موضوع بحث اوله بیلپور، وادبیاتدن آنحق انکشافی پروگرامنی استعانه ایدپور. آرتق تماماً قانع اولمی زکه هر هانکی بر یکی اثر ادبیزه ایجه ساز بستمیلردن برنی لف ایتمکه اواثره معادل بر موسیقی یراعش اولمایجفز.

مقری کوی: ۱۰۵ تپوز ۱۹۲۴ غازی میخال زاده: محمود راغب